

1. UVOD

Nasleđivanje je prenos duhovnih i materijalnih osobina i vrijednosti sa predaka na potomke, vremenska veza međuzavisnosti svih generacija, lanac kontinuiteta.¹

Nasleđivanje nije samo pravni pojam i javlja se u mnogim društvenim i prirodnim naukama (biologiji, genetici, psihologiji, istoriji, sociologiji i dr.) te nasleđivanje označavamo kao uslov svakog ljudskog progressa.

U istoriji prava, nasleđivanje nije moglo dugo da se odvoji od biološke i religijske osnove. U rimskom pravu je bilo nesporno da naslednik ima ista prava i ovlašćenja koje je imao i umrli.

U savremenom pravnom sistemu nasleđivanje ima imovinski karakter i najčešće se označava kao sledovanje u pravne odnose umrlog, kao prelaženje imovine umrlog na druga lica (stupanje u nečija prava), usled smrti subjekta kome su prava pripadala, odnosno kao prelaz zaostavštine (stvari i prava) umrlog na njegove naslednike.

"U Naslednom pravu ogleda se kontinuitet sveta, kontinuitet prava, kao društvene sile nadmoćnije od čoveka. Čovek prolazi, a pravni odnosi ostaju kao refleksi društva, koje je večno. Oni se samo prilagođavaju novom stanju, tj. dobijaju nove nosioce".²

Pravni položaj naslednika je položaj koji u pravnim odnosima ima neka osoba zato što je usled ostaviočeve smrti stekla nasledno pravo te postala ostaviočevim naslednikom.

Osoba koja stekne nasledno pravo i time postane ostaviočevim naslednikom dobiva u pravnim odnosima ostavioca specifičan pravni položaj ostaviočevog naslednika u kojima će imati onu ulogu koja je bila ostaviočeva u trenutku njegove smrti, a i morati će rješavati neke probleme koji nastaju zbog i u vezi s ostaviočevom smrću. Stoga se položaj ostaviočevog naslednika u velikoj mjeri podudara s položajem koji je ostavilac imao u pravnim odnosima, ali se i ponešto razlikuje.

Pravni položaj ostaviočevog naslednika sastoji se od:

- 1) nasledstva (svih pravnih dobara i dugovanja ostavioca koja su iz ostavine prešla na naslednika postavši time njegovo nasledstvo),
- 2) nekih daljnih prava i obveza koje su nastale za njega zbog toga što je nasledio ostavioca.

Naslednik je redovno i nosilac većeg ili manjeg broja ličnih prava i obveza koje mu pripadaju nezavisno o tome da je on nasledio ostavioca.

Budući da i jedna i druga prava, obveze i dr. pripadaju istoj osobi (nasledniku), ona utiču jedna na druge. Isto tako, pravni položaj naslednika koji je sam nosilac cijelog naslednog prava razlikuje se od položaja sanaslednika, pravni položaj naslednika čije je nasledno pravo ograničeno rokom ili uslovom, razlikuje se od položaja onoga kome nasledno pravo nije ograničeno na taj način.

¹ Antić O., 2008., Nasledno pravo, Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu, str. 21

² Momčilović R. i Živanović M., 2000., Nasledno pravo, Novi Sad, str. 12